

GRY I ZABAWKI	N O R M A B R A N Ź O W A	BN-85 8554-05
	Zabawki dydaktyczne Pomoce naukowe z drewna Tablice szkolne	
	Grupa katalogowa 1724	

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są zabawki — tablice szkolne zabawowe, których podstawową konstrukcją stanowią elementy wykonane z drewna, przeznaczone dla dzieci w wieku powyżej lat trzech.

1.2. Określenia

1.2.1. tablica stołowa — tablica z podpórką lub bez, do postawienia lub położenia na stole.

1.2.2. tablica wisząca — tablica mająca element do zawieszenia.

1.2.3. tablica stojąca — tablica, której konstrukcja ramy lub stelaż umożliwia postawienie jej na podłodze.

1.2.4. Pozostałe określenia — wg PN-82/N-08502.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Podział

2.1.1. Rodzaje. Ze względu na sposób użytkowania, tablice dzieli się na następujące rodzaje:

S — tablica stołowa,

W — tablica wisząca,

ST — tablica stojąca.

2.1.2. Typy. Ze względu na konstrukcję, tablice dzieli się na:

A — tablice jednostronne,

B — tablice dwustronne.

2.2. Oznaczenie

2.2.1. Sposób budowy oznaczenia. W oznaczeniu należy podać nazwę zabawki, podbranżę wg SWW, a po kresce ukośnej — rodzaj, typ wg 2.1 oraz wielkość wg tabl. 1 i numer niniejszej normy.

2.2.2. Przykład oznaczenia zabawki — tablicy o nazwie OLA, podbranża (2824-431), stołowej (S), jednostronnej (A), wielkości (5):

TABLICA OLA 2824-431/S-A-5 BN-85/8554-05

3. WYMAGANIA

3.1. Wygląd zewnętrzny i kształt zabawki powinien być zgodny z dokumentacją konstrukcyjną lub konstrukcyjno-technologiczną.

3.2. Wielkość zabawki obejmuje przedziały wymiarowe od 3 do 7, podane w tabl. 1, przy czym wielkość zabawki oznacza największy wymiar jej długości, szerokości lub wysokości.

Tablica 1

Wielkość	Przedział wymiarowy
3	201 ÷ 300
4	301 ÷ 400
5	401 ÷ 600
6	601 ÷ 800
7	801 ÷ 1100

3.3. Materiały podstawowe. Do produkcji tablic należy stosować materiały podane w tabl. 2. Wilgotność drewna nie powinna przekraczać 15%.

Tablica 2

Lp.	Nazwa materiału	Wymagania wg
1	Tarcica igłasta ogólnego przeznaczenia	PN-75/D-96000
2	Tarcica liściasta ogólnego przeznaczenia	PN-72/D-96002
3	Płyty pilśniowe	BN-77/ 7122-11/01
4	Sklejka ogólnego przeznaczenia	PN-83/ D-97005/11

Dopuszcza się wykonanie elementów ozdobnych i dydaktycznych z tworzyw sztucznych podanych w PN-78/N-08510.

Zgłoszona przez Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Zabawkarskiego i Artykułów Politechnicznych
Ustanowiona przez Prezesa Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy dnia 5 grudnia 1985 r.
jako norma obowiązująca od dnia 17 marca 1986 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 3/1986 poz. 7)

3.4. Wykonanie

3.4.1. Wykonanie elementów. Płyta tablicy powinna być wykonana z płyty pilśniowej jednostronnie gładkiej, a rama, stelaż i podpórki z materiałów podanych w tabl. 2. Powierzchnie elementów wykonanych z drewna, z którymi styka się użytkownik, powinny być oszlifowane, a krawędzie załamane lub zaokrąglone zgodnie z PN-76/N-08500.

3.4.2. Połączenie elementów. Elementy zabawki powinny być montowane w sposób zapewniający funkcjonalność i trwałość zabawki zgodnie z jej przeznaczeniem. Wszystkie elementy mocujące powinny być wpuszczone w elementy łączone tak, aby nie stanowiły zagrożenia skałeczeniem w czasie użytkowania tablicy. Połączenia nierozłączne nie powinny mieć szczelin.

3.4.3. Wykonanie elementów zawiasowych. Połączenie np. tablicy dwustronnej za pomocą zawiasów, między którymi występuje szczelina, powinno być wykonane w taki sposób, aby szerokość szczeliny była mniejsza od 5 mm lub większa od 12 mm w dowolnym położeniu, odpowiadającym dowolnemu kątowi otwarcia lub zamknięcia członów tablicy połączonych ze sobą zawiasowo.

3.4.4. Powłoki lakierowe. Elementy zabawki — tablicy powinny być malowane lakierem lub emalią o właściwościach nietoksycznych wg PN-76/N-08500. Powłoki lakierowe powinny być gładkie bez zacieków i zniekształceń. Powłoka lakierowa płyty tablicy powinna zapewniać dobrą przyczepność do podłoża wg PN-80/C-81531, co najmniej trzeciej stopień.

3.4.5. Elementy dydaktyczne i ozdobne. Elementy dydaktyczne takie, jak: litery, cyfry, znaki matematyczne, podstawowe znaki interpunkcyjne, zegar, powinny być wykonane metodą oklejania, barwnego nadruku lub kalkomanii. Wykonanie zegara z ruchomymi wskazówkami powinno zapewniać swobodne przesuwanie się wskazówek. Liczydło powinno mieć co najmniej 10 kulek, wykonanych z materiałów podanych w 3.3, nawleczonych na żyłkę poliamidową wg BN-75/7552-02 lub żyłkę z PCW wg PN-67/C-89209.

Elementy ozdobne — dekoracyjne powinny być wykonane metodą oklejania, malowania, nadruku, kalkomanii, wypalania i wytłaczania. Wszystkie elementy dydaktyczne i ozdobne, wykonane metodą oklejania i nadruku, powinny być związane z podłożem w sposób trwały, a rysunek powinien być wyraźny bez zacieków i zniekształceń.

3.5. Wymagania użytkowe

3.5.1. Funkcjonalność. Powłoka lakierowa deski tablicy nie powinna ulec uszkodzeniu w czasie rysowania poziomych i pionowych linii kredą tablicową o szerokości 10 mm wg BN-74/8543-02.

3.5.2. Bezpieczeństwo. Tablice stołowe z podpórkami oraz tablice stojące powinny być wyposażone w odpowiednie ograniczniki zabezpieczające przed składaniem się części ruchomych tablic w czasie ich użytkowania.

3.5.3. Stabilność. Zabawki — tablice stojące i stołowe powinny być stabilne na podłożu wykonanym z drewna lub tworzywa o kącie nachylenia 5°.

3.5.4. Jakość powierzchni. Nie dopuszcza się występowania następujących wad wykonania:

- a) pęknięć elementów zabawki,
- b) dostępnych ostrych krawędzi zagrażających bezpieczeństwu użytkownika,
- c) niedomalowania elementów, zgrubień powłoki lakierowej na powierzchni deski tablicy oraz ubytków lakieru,
- d) śladów obróbki mechanicznej na powierzchniach widocznych,
- e) śladów stempla producenta,
- f) zmiany barwy powierzchni widocznych — zewnętrznych, z wyjątkiem zmiany barwy drewna pochodzenia naturalnego,
- g) braku wyposażenia (jeżeli wyposażenie jest przewidziane w umowie z odbiorcą).

3.6. Wyposażenie. Tablice mogą mieć jako dodatkowe wyposażenie: gąbki, ścierki oraz kredę.

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Pakowanie

4.1.1. Opakowanie jednostkowe. Tablice należy pakować w papier pakowy wg BN-66/7326-01.

Dopuszcza się pakowanie tablic w torebki z folii wg PN-81/O-79781 lub BN-72/6114-03 oraz w folię termokurczliwą.

Sposób zamykania opakowań jednostkowych wg PN-82/N-08503.

4.1.2. Opakowania transportowe. Tablice opakowane wg 4.1.1 należy pakować w pudła z tektury falistej lub litej wg PN-73/O-79402, worki papierowe — wg PN-76/P-79005 lub papier pakowy wg BN-66/7326-01 tworząc paczkę. Sposoby zamykania opakowań powinny być zgodne z PN-82/N-08503.

4.2. Znakowanie

4.2.1. Znakowanie wyrobu i opakowań jednostkowych. Na wyrobie oraz opakowaniu jednostkowym powinna znajdować się etykieta zawierająca co najmniej następujące dane:

- a) nazwę i adres producenta,
- b) oznaczenie wg 2.2,
- c) cenę detaliczną,
- d) przeznaczenie dla dzieci powyżej lat trzech,
- e) znak Kontroli Jakości.

Dopuszcza się niestosowanie etykiet na opakowaniach — torebkach z folii i folii termokurczliwej.

4.2.2. Znakowanie opakowań transportowych. Na opakowaniu transportowym należy umieścić w widocznym miejscu, zgodnie z PN-85/O-79252, co najmniej następujące dane:

- a) nazwę i adres producenta,
- b) miejsce przeznaczenia,
- c) oznaczenie wg 2.2,
- d) liczbę sztuk w opakowaniu,
- e) masę brutto,
- f) znaki manipulacyjne: CHRONIĆ PRZED WILGOCIĄ, OSTROŻNIE Z OGNIEM.

4.3. Przechowywanie i transport — wg PN-82/N-08503.

5. BADANIA

5.1. Program badań

5.1.1. Badania pełne stosuje się:

— w celu oceny nowych wyrobów i nowych konstrukcji,

— w przypadku wprowadzenia zmian konstrukcyjnych, technologicznych i materiałowych,

— przy okresowej kontroli produkcji co najmniej raz w roku.

Program badań pełnych i ich kolejność — wg tabl. 3.

5.1.2. Badania niepełne należy przeprowadzić przy bieżącej kontroli produkcji i przy badaniach jakościowych poprzedzających odbiór partii. Zakres badań niepełnych — wg tabl. 3.

5.2.4. Poziom kontroli — II ogólny, plany jednostopniowe wg PN-79/N-03021.

5.2.5. Wadliwość — maksimum 4%.

5.2.6. Wybór i stosowanie planów badania. Plany badania dla kontroli normalnej — wg tabl. 4. Wybór i stosowanie planów badania dla kontroli obostrzonej i ulgowej oraz warunki przejścia — wg PN-79/N-03021 p. 2.4.

Tablica 4

Liczność partii <i>N</i>	Liczność próbek <i>n</i>	Liczba kwalifikująca <i>m₁</i>
sztuk		
do 25	3	0
26 ÷ 90	13	1
91 ÷ 150	20	2
151 ÷ 280	32	3
281 ÷ 500	50	5
501 ÷ 1200	80	7
1201 ÷ 3200	125	10
<i>m₁</i> — liczba kwalifikująca.		

Tablica 3

Lp.	Zakres badań			Wymagania wg	Badania wg
1	Badania pełne	Badania niepełne	Oględziny zewnętrzne	3.5.4, 3.6, 4.1, 4.2	5.3.1
2			Sprawdzenie wyglądu zewnętrznego i kształtu zabawki	3.1	5.3.2
3			Sprawdzenie wielkości zabawki	3.2	5.3.3
4			Sprawdzenie materiałów podstawowych	3.3	5.3.4
5			Sprawdzenie wykonania	3.4.1	5.3.5
6				3.4.2	
7				3.4.3	
8			3.4.5	5.3.6	
9			3.5.2	5.3.7	
10			Sprawdzenie elementów dydaktycznych i ozdobnych	3.5.3	5.3.8
		Sprawdzenie wymagań dotyczących bezpieczeństwa użytkownika	3.4.4	5.3.9	
		Sprawdzenie stabilności	3.5.1	5.3.10	
		Sprawdzenie powłok lakierowych			
		Sprawdzenie funkcjonalności			

5.2. Kontrola jakości

5.2.1. Liczność partii. Partia przeznaczona do kontroli powinna zawierać tablice jednego rodzaju, dostarczone do obrotu za jednym dokumentem przesyłkowym.

5.2.2. Pobieranie próbek do badań pełnych. Niezależnie od licznosci partii tablic, do badań pełnych należy pobrać próbkę losowo na ślepo wg PN-83/N-03010 o licznosci 5 sztuk.

5.2.3. Pobieranie próbek do badań niepełnych. Z partii przedstawionej do badań niepełnych należy pobrać tablice w sposób losowy na ślepo wg PN-83/N-03010, o licznosci wynikającej z tabl. 4.

5.3. Opis badań

5.3.1. Oględziny zewnętrzne należy przeprowadzić organoleptycznie w świetle rozproszonym o natężeniu 200 ÷ 300 lx przez sprawdzenie zgodności z wymaganiami wg 3.5.4, 3.6, 4.1, 4.2.

5.3.2. Sprawdzenie wyglądu zewnętrznego i kształtu należy wykonać przez porównanie z wzorem zabawki, fotografią lub rysunkiem.

5.3.3. Sprawdzenie wielkości zabawki należy wykonać za pomocą uniwersalnych przyrządów pomiarowych o dokładności 1 mm.

5.3.4. Sprawdzenie materiałów podstawowych należy przeprowadzić przez sprawdzenie, czy zastosowane do produkcji materiały odpowiadają wymaganiom obowiązujących norm wg tabl. 2, a także sprawdzić, czy ma-

teriały te są zgodne z wymaganiami wg PN-76/N-08500. Sprawdzenie wilgotności drewna wykonać zgodnie z PN-77/D-04100.

5.3.5. Sprawdzenie wykonania należy przeprowadzić organoleptycznie w warunkach podanych w 5.3.1 na zgodność z 3.4.1, 3.4.2. Sprawdzenie zawiasów należy wykonać zgodnie z PN-77/N-08501 p. 2.4.2.2.

5.3.6. Sprawdzenie elementów dydaktycznych i ozdobnych należy przeprowadzić przez oględziny zewnętrzne na zgodność z 3.4.5.

5.3.7. Sprawdzenie wymagań bezpieczeństwa użytkowania. Sprawdzić, czy zamontowano do tablic odpowiednie ograniczniki zabezpieczające części ruchome przed składaniem się w czasie użytkowania tablicy zgodnie z 3.5.2.

5.3.8. Sprawdzenie stabilności. Tablicę należy postawić na podłożu jak w 3.5.3, dopasować części ruchome w celu wytworzenia najbardziej niesprzyjającego położenia dla stabilności. Z badać, czy tablica się nie przewraca.

5.3.9. Sprawdzenie powłok lakierowych należy wykonać wg PN-77/N-08501 p. 2.4.1.3. Określenie przyczepności powłok do podłoża należy wykonać metodą siatki naciąg wg PN-80/C-81531.

5.3.10. Sprawdzenie funkcjonalności należy wykonać przez narysowanie kredą siatki, składającej się z trzech

linii poziomych i pionowych, w trzech różnych miejscach deski tablicy.

Powłoka lakierowa tablicy nie powinna ulec zniszczeniu uniemożliwiającemu jej dalsze użytkowanie.

5.4. Ocena wyników badań

5.4.1. Ocena sztuki wyrobu. Zabawkę — tablicę należy uznać za dobrą, jeżeli wyniki badań przeprowadzonych zgodnie z tabl. 3 odpowiadają wymaganiom podanym w rozdz. 3 i 4.

Sztukę wyrobu — tablicę należy uznać za niedobłą, jeżeli chociażby jedna z badanych właściwości nie jest zgodna z wymaganiami podanymi w rozdz. 3 i 4.

5.4.2. Ocena partii wyrobów. Partię tablic należy uznać za zgodną z wymaganiami, jeżeli:

— liczba sztuk niedobrych w badaniach organoleptycznych nie przekracza liczby kwalifikującej m_1 podanej w tabl. 4,

— wartości wszystkich wskaźników uzyskanych w badaniach laboratoryjnych dla każdej badanej sztuki tablicy są zgodne z wymaganiami podanymi w rozdz. 3 i 4.

Partię tablic należy uznać za niezgodną z wymaganiami normy, jeżeli chociaż jedna z badanych właściwości nie spełnia wymagań wg rozdz. 3 i 4 lub liczba sztuk niedobrych w badaniach organoleptycznych przekracza liczbę kwalifikującą m_1 podaną w tabl. 4.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Zabawkarskiego i Artykułów Politechnicznych, Łódź.

2. Normy i dokumenty związane

PN-80/C-81531 Wyroby lakierowe. Określanie przyczepności powłok do podłoża oraz przyczepności międzywarstwowej

PN-67/C-89209 Węże z uplastycznionego polichlorku winylu

PN-77/D-04100 Drewno. Oznaczanie wilgotności

PN-83/N-03010 Statystyczna Kontrola Jakości. Losowy wybór jednostek produktu do próbkii

PN-79/N-03021 Statystyczna Kontrola Jakości. Kontrola odbiorcza według oceny alternatywnej. Plany badania

PN-76/N-08500 Zabawki. Bezpieczeństwo i higiena użytkowania. Wymagania ogólne

PN-77/N-08501 Zabawki. Bezpieczeństwo i higiena użytkowania. Badania

PN-82/N-08502 Zabawki. Nazwy i określenia

PN-82/N-08503 Zabawki. Pakowanie, przechowywanie i transport

PN-78/N-08510 Zabawki z tworzyw sztucznych. Wspólne wymagania i badania

PN-85/O-79252 Opakowania transportowe z zawartością. Znaki i znakowanie. Wymagania podstawowe

PN-73/O-79402 Opakowania transportowe tekturowe. Pudła

PN-81/O-79781 Opakowania jednostkowe z tworzyw sztucznych.

Torby z folii polietylenowej zgrzewane

PN-76/P-79005 Opakowania transportowe. Worki papierowe

BN-72/6414-03 Opakowania jednostkowe z tworzyw sztucznych.

Torby z folii uplastycznionego polichlorku winylu z dnem nieformowanym, bez fałd, zgrzewane

BN-66/7326-01 Papiery pakowe zwykłe

BN-75/7552-02 Żyłka poliamidowa techniczna

BN-74/8543-02 Kreda tablicowa

Pozostałe normy związane podano w tabl. 2.

Systematyczny Wykaz Wyrobów. Tom III GUS. Warszawa: Wydawnictwa Akeydensowe 1980. Wydanie III uzupełnione

3. Symbol wg SWW — 2824-431.

4. Autorzy projektu normy — Henryka Krauze, Ilona Brocka, Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Zabawkarskiego i Artykułów Politechnicznych, Łódź.